

LETNO POROČILO 2018

Focus, društvo za sonaraven razvoj

PREDSTAVITEV DRUŠTVA FOCUS

Focus, društvo za sonaraven razvoj je samostojna, nevladna, nepolitična in nepridobitna okoljska organizacija, ki deluje na področju podnebnih sprememb. S svojim delom in zgledom želimo pokazati, da je lahko vsak od nas okoljsko in družbeno odgovoren.

Vizija Focusa, društva za sonaraven razvoj, je družba, ki samo sebe razume kot del narave, in zato živi z naravo, ne le ob njej in je družba, kjer živimo drug z drugim, ne le drug ob drugem. Ljudje smo del življenjske mreže, od katere je odvisen naš obstoj. V taki družbi je odgovornost do ljudi in narave ena glavnih vrednot in ne le alternativa. Bolj kot količina nam je pomembna kakovost. Ne ustvarjamo nepotrebnih in umetnih potreb po kopičenju vedno več materialnih stvari. Ljudje smo sposobni sprejemati informirane in odgovorne odločitve. Smo družba, v kateri ljudje živimo v skladu z univerzalnimi vrednotami. Vemo kako besede prenesti v dejanja.

Poslanstvo Focusa je skozi izobraževanje in ozaveščanje ter sooblikovanje politik na področju razvoja, podnebja, energije in mobilnosti spodbujati strukturne in praktične rešitve za okolju in družbi odgovorno življenje.

Vrednote društva so celovit pogled, življenje po načelih Focusa, aktivno državljanstvo, strokovnost, transparentnost, dialog, sodelovanje, konstruktivna kritičnost, neodvisnost, pionirski duh, podnebna pravičnost, prilagodljivost.

Focus, društvo za sonaraven razvoj

OSEBNA IZKAZNICA

Ime: Focus, društvo za sonaraven razvoj (Društvo Focus)

Naslov sedeža:

Maurerjeva 7, 1000 Ljubljana

Naslov pisarne: Trubarjeva 50, 1000 Ljubljana

Telefon: + 386 (0)1 515 40 80

E-pošta: info@focus.si , Spletna stran: www.focus.si

Druge spletne strani: www.dovoljazavse.si, <http://www.supplychainge.org/>,
www.aktivnovsolo.si

Matična številka: 1134817

ID št. za DDV: 54838444

Transakcijski račun: SI56 6100 0001 3699 851

Datum vpisa v sodni register: 20. januar 2003

Pomembni organi: predsednica društva Živa Kavka Gobbo, upravni odbor, skupščina in nadzorna komisija.

Društvo Focus deluje v javnem interesu na področju okolja, prometa, energije.

Društvo Focus je vpisanih v evidenco raziskovalnih in prostovoljskih organizacij.

Članstvo: 93 članov društva.

Članstvo v mrežah: Climate Action Network Europe, European Federation for Transport and Environment, Friends of the Earth Europe and International, Tax Justice Europe, Sloga, CNVOS, Mreža za prostor in mreža Plan B, Koalicija za trajnostno prometno politiko, Okoljski center.

Področja delovanja: podnebne spremembe, energija, mobilnost, globalna odgovornost in potrošnja, od-rast.

Leto 2018 smo v Focusu zaključili s kar nekaj pomembnimi mejniki tako na vsebinski kot organizacijski ravni. Med drugim smo pridobili status raziskovalne organizacije, podpisali Listino o pravični trgovini, naša predstavnica je bila izvoljena v Svet ministra za okolje in prostor za sodelovanje z NVO. Postali smo pravnomočni člani okoljske mreže Friends of the Earth in tako njihov edini predstavnik v Sloveniji. Medse so nas sprejeli jeseni v Nigeriji, kjer smo bili priča okoljski in družbeni katastrofi zaradi pridobivanja nafte v delti Nigra.

Spremljamo in sooblikujemo energetske, podnebne in prometne politike na vseh ravneh odločanja. Novo IPCC poročilo, ki so ga naročile in jeseni sprejele vse svetovne vlade, kaže, da lahko številne nevarne posledice globalnega segrevanja v prihodnosti preprečimo, če ne presežemo meje 1,5 °C. Prav tako potrjuje upanje, da je ta cilj še vedno dosegljiv, vendar zahteva hitre in daljnosežne spremembe v vseh sektorjih gospodarstva. Na nacionalni ravni se je sprejemal Energetski koncept Slovenije, na katerega smo podali našo vizijo in komentarje na nov Energetski zakon, na EU pa spremljali podnebno-energetski paket. Ob koncu leta smo dobili nove CO2 standarde za avtomobile in lahka gospodarska vozila.

V veliko čast nam je, da smo bili glavni organizator mednarodne poletne šole politične ekologije v Sloveniji, ki je potekala od 3. do 7. septembra v Ljubljani. Gostili smo zanimive goste iz različnih področij politične ekologije, njihove prispevke smo uredili v zbornikih in posnetkih nastopov.

Trajnostne oblike ekonomije se vse bolj kažejo v praksah, ki jih promoviramo s projektom Dovolj za vse : Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri. Tako smo v preteklem letu obiskali mednarodno priznane dobre prakse v Švici , zelo nas je navdahnila tudi skupnostno financirana sončna elektrarna v Križevcih na Hrvaškem, kamor smo se odpravili v septembru. Na zemljevidu dobrih praks smo dodali tudi številne slovenske primere. Da delo in povezovanje na lokalni ravni obrodi najbolj trajnostne sadove, nam dokazujejo tudi projekti s področja mobilnosti – v šolo prihaja aktivno vse več otrok, kolesarski zajtrki pa so postali v večjih mestih pravi hit. Velik del naše energije posvečamo energetski revščini in širimo z njo povezane projekte na druge potencialne evropske države.

Veliko smo se ukvarjali z mladimi kot gonilno silo sprememb, jih opolnomočili kot zagovornike okolja ter iskali možnosti za njihov akademski razvoj na področju okoljskih ved. Prav tako pa še naprej zagovarjamo večjo transparentnost pri porabi javnih sredstev in pri nadzoru porabe javnega denarja vidimo nevladne organizacije kot pomembne partnerje. Kritični smo do trenutnega finančnega sistema, ki povečuje neenakost, pogosto ne ustvarja dostojnih delovnih mest, ogroža človekove pravice, uničuje okolje in ustvarja dolžniške krize.

Projektov iz vseh področij delovanja društva nikakor ne zmanjka, ravno nasprotno, vedno znova se odpirajo nove teme in izzivi, ki nam jih naše poslanstvo nalaga reševati. Vsega pa gotovo ne bi zmogli brez pomoči mrež v katere smo vpeti, naših podpornikov, članov in predvsem prostovoljcev, ki s svojimi odličnimi idejami in pomočjo skupaj z nami iščejo rešitve za okolju in družbi odgovorno življenje.

Hvala vsem, ki ste nam v preteklem letu stali ob strani!

PODNEBJE

Podnebne spremembe ostajajo eden ključnih izzivov današnjega časa. Oktobra 2018 je bilo objavljeno posebno poročilo Medvladnega panela o podnebnih spremembah (IPCC) Globalno segrevanje za 1,5 °C, v katerem so vodilni svetovni znanstveniki predstavili nedvoumne dokaze, da je treba dvig temperature omejiti na 1,5 °C. Poročilo kaže, da lahko številne nevarne posledice globalnega segrevanja v prihodnosti preprečimo, če ne presežemo meje 1,5 °C. Prav tako potrjuje, da je ta cilj še vedno dosegljiv, vendar zahteva hitre in daljnosežne spremembe v vseh sektorjih gospodarstva.

V okviru programa Podnebje smo v letu 2018 zagovarjali politike, programe, ukrepe in predpise, ki prispevajo k učinkovitemu naslavljanju podnebnih sprememb na nacionalni in evropski ravni, izvajali projekt Dovolj za vse – Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri in koordinirali delovno skupino za podnebno politiko v okviru mreže Plan B za Slovenijo. Skozi izvedene aktivnosti smo okrepili prepoznavnost društva kot okoljske organizacije, ki deluje na področju podnebnih sprememb, med mediji in širšo javnostjo. Vodja programa Barbara Kvac je bila imenovana v Svet ministra za okolje in prostor za sodelovanje z NVO kot predstavnica nevladnih organizacij za področje podnebnih sprememb. Uspešni smo bili tudi na področju zagotavljanja sredstev, saj smo kot partnerji v projektu CARE4CLIMATE, ki ga bo vodilo Ministrstvo za okolje in prostor, pridobili sredstva za osemletni integralni projekt iz programa LIFE+. Projekt se bo osredotočal na izvajanje Operativnega programa ukrepov za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov.

#1o5 omogoča pogoje za življenje

Posebno poročilo IPCC o omejitvi dviga temperature na 1,5 °C

SOOBLIKOVANJE PODNEBNE POLITIKE

Leto 2018 je zaznamoval sprejem podnebno-energetskega okvira politik na evropski ravni in s tem povezana vložitev podnebne tožbe družin zaradi nezadostnih ciljev zmanjšanja emisij proti Evropskemu parlamentu in Svetu. Evropska komisija je objavila predlog novega večletnega finančnega okvira za obdobje 2021 – 2027 ter vizijo za ogljično nevtralno EU do leta 2050, na mednarodni ravni pa je bila sprejeta knjiga pravil za izvajanje Pariškega sporazuma. V Sloveniji se je začel postopek priprave nacionalnega podnebno-energetskega načrta in prve aktivnosti v zvezi s pripravo nacionalne dolgoročne podnebne strategije. Za leto 2019 je bil sprejet nov program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe, katerega sredstva se bodo v letu 2019 občutno povečala. Več od teh procesov je zaznamovala oktobrska objava Posebnega poročila IPCC o globalnem segrevanju za 1,5 °C.

Procesi, ki jim bomo sledili:

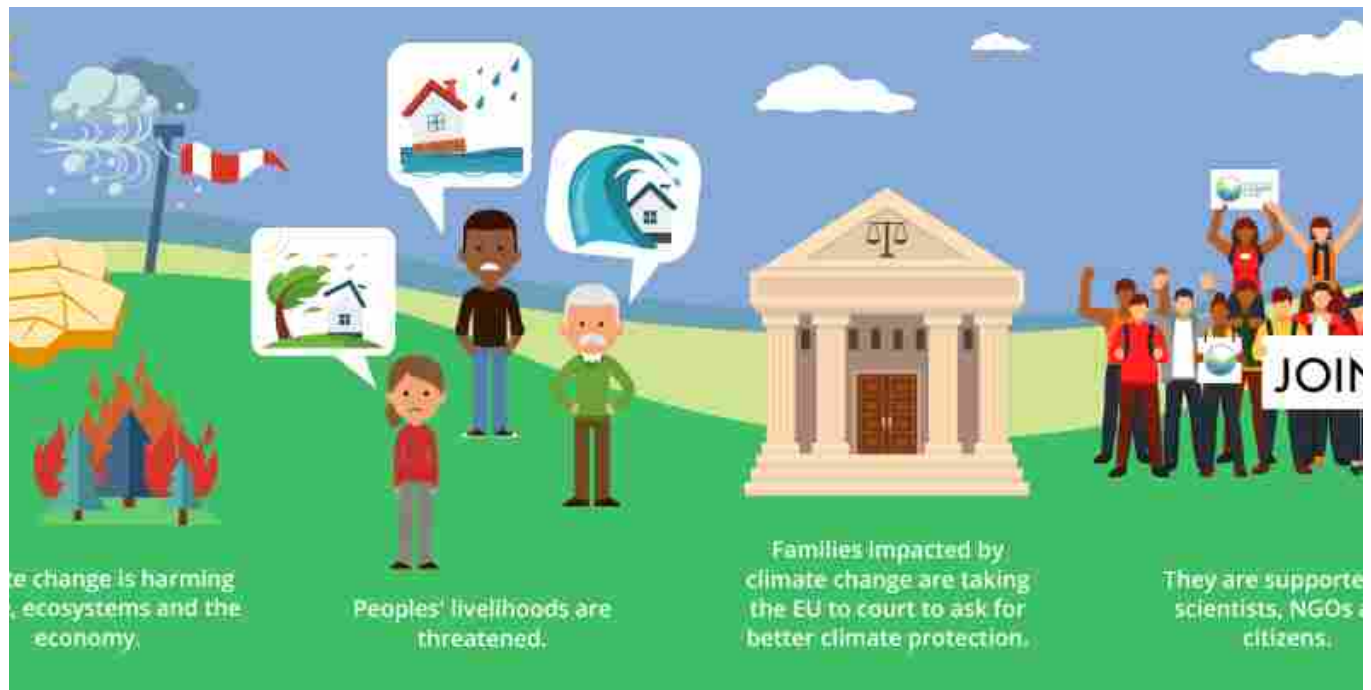
- Sprejemanje podnebne zakonodaje v okviru evropskega podnebno-energetskega okvira politik do 2030
  - Spremljanje priprave dolgoročne podnebne strategije EU
  - Spremljanje procesa sprejemanja novega večletnega finančnega okvira EU
  - Spremljanje mednarodnih podnebnih pogajanj v okviru Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja
  - Izvajanje Operativnega programa zmanjševanja emisij TGP do leta 2020
  - Programiranje rabe sredstev Sklada za podnebne spremembe
  - Sprejemanje priprave nacionalnega podnebno-energetskega načrta
- Nekatere od naštetih procesov smo spremljali v okviru koordinacije delovne skupine za podnebno politiko pri mreži Plan B in so opisani pod to aktivnostjo.

Evropska podnebna tožba #PeoplesClimateCase

Po objavi sprejete podnebne zakonodaje EU za obdobje do leta 2030 (Direktiva o trgovanju z emisijami, Uredba o delitvi naporov ter Uredba o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu) v uradnem listu Unije, je deset družin in švedska mladinska organizacija proti Evropskemu parlamentu in Svetu vložilo podnebno tožbo. S tožbo, ki je bila vložena na Sodišče Evropske unije, tožniki zatrjujejo, da podnebni cilj EU do leta 2030 – zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za vsaj 40 % do leta 2030 glede na leto 1990 – ne odgovarja na dejanske potrebe za preprečitev nevarnih posledic podnebnih sprememb in je nezadosten za zaščito njihovih temeljnih pravic do življenja, zdravja, poklica in lastnine.

Focus je sodeloval pri aktivnostih CAN Europe pri pripravi komunikacijske podpore tožbi in pri komunikaciji o tožbi v Sloveniji. Udeležili smo se tudi delavnice o podnebnih tožbah v Bruslju, kjer smo poleg novih znanj navezali stike s pravnimi strokovnjaki iz celotne Evrope, ki se ukvarjajo s podnebnimi tožbami. Več: <https://peoplesclimatecase.caneurope.org/>

Na temo pravnih mehanizmov na področju podnebnih sprememb smo sodelovali tudi s Pravno-informacijskim centrom nevladnih organizacij – PIC. Pomagali smo pri organizaciji in izvedbi delavnice mreže Justice and Environment v Budimpešti na temo podnebnih sprememb, s poudarkom na kmetijstvu.

EU proračun

V maju 2018 je Evropska komisija objavila predlog novega evropskega proračuna za obdobje 2021 – 2027. V okviru procesa priprav predloga in njegovega sprejemanja v Evropskem parlamentu in Svetu (ki še ni zaključen) je Focus aktivno zagovarjal podnebno trajnost novega večletnega okvira. Udeležili smo se dveh delavnic CAN Europe na to temo, naša stališča zagovarjali na srečanjih z odločevalci (evropski komisar za energijo, evropski poslanec, predstavniki Slovenije v Bruslju, MOP, SVRK – 5 sestankov), temo pa smo izpostavljali tudi v komunikaciji z različnimi deležniki in mediji.

Posebno poročilo IPCC: Globalno segrevanje za 1,5 °C

Oktober 2018 je IPCC objavil Posebno poročilo: Globalno segrevanje za 1,5 °C. Poročilo predstavlja najbolj celovito in verodostojno oceno posledic globalnega segrevanja za 1,5 °C glede na predindustrijsko dobo ter opredeljuje ukrepe, ki so potrebni, da ostanemo pod tem pragom. Brez dvoma dokazuje, da bo omejitev segrevanja pod 1,5 °C bistveno zmanjšala škode zaradi podnebnih sprememb za najrevnejše in najbolj ranljive države, pa tudi za vse Evropejce.

Focus je sodeloval pri pripravi komunikacijskih sporočil evropskih okoljskih organizacij v zvezi s poročilom, v sodelovanju z Greenpeace Slovenija organiziral srečanje z novinarji pred objavo poročila, objavil sporočilo za javnost in pripravil povzetek glavnih sporočil poročila. Le-ta so bila uporabljena v vseh komunikacijah na temo podnebnih sprememb z odločevalci. Poročilo: <https://www.ipcc.ch/sr15/>

Dolgoročna podnebna strategija EU

Konec novembra je Evropska komisija objavila vizijo ogljične nevtralnosti EU do leta 2050. Vizija predstavlja predlog EK o dolgoročni podnebni strategiji EU.

Focus je v procesu priprave predloga sodeloval že v začetni fazi, skozi prispevek v posvetovanju EK o dolgoročni strategiji. Ob objavi vizije smo se odzvali s sporočilom za javnost, sporočila, vezana na dolgoročne podnebne cilje EU pa smo uporabljali v komunikaciji in na srečanjih z različnimi deležniki v Sloveniji (odločevalci, strokovna javnost, mediji).

Mednarodna podnebna pogajanja

Focus je skozi leto spremljal tudi dogajanje v okviru mednarodnih podnebnih pogajanj (UNFCCC). Še posebej aktivno smo spremljali Podnebno konferenco v Katovicah (COP24), kjer so države sprejele t.i. knjigo pravil za izvajanje Pariškega sporazuma.

V okviru te aktivnosti smo sodelovali v razpravah evropskih NVO, komunicirali stališča z odločevalci, ob koncu COP24 pa smo se odzvali tudi s sporočilom za javnost.

V okviru aktivnosti sooblikovanje podnebne politike so bile izvedene naslednje ključne dejavnosti:

- oblikovanje stališč in posredovanje pripomb relevantnim deležnikom,
- sodelovanje na dogodkih (srečanja, sestanki, razprave...),
- zagovorništvo,
- spremljanje izvajanja sprejetih politik ter ustrezno odzivanje,
- sodelovanje v koalicijah (CAN Europe, Plan B, Coalition for Higher Ambition) ter
- informiranje NVO in zainteresirane javnosti (delo z mediji).

Ključni partnerji: Climate Action Network Europe, Plan B za Slovenijo, PIC, Greenpeace, Justice&Environment

KOORDINACIJA DELOVNE SKUPINE ZA PODNEBNO POLITIKO PRI MREŽI PLAN B

Mreža plan B za Slovenijo združuje nevladne organizacije, ki trajnostni razvoj razumemo kot razvoj, ki bo zadovoljil trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrožal zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij. Mreža deluje skozi delovne skupine. Društvo Focus med drugim koordinira delovno skupino za podnebno politiko, ki združuje nevladne organizacije, ki delujejo na področju podnebnih sprememb ter si prizadevajo za učinkovite politike in predpise za njihovo naslavljanje na nacionalni in evropski ravni. V okviru delovne skupine Focus pripravlja odzive na aktualne odločevalske procese, organizira izobraževalne dogodke za članice, informira članice o aktualnem dogajanju.

Ključne dejavnosti:

- priprava odzivov na aktualne procese s področja podnebnih sprememb
- informiranje članic mreže o dogajanju na področju podnebnih sprememb
- sodelovanje na dogodkih in srečanjih z odločevalci.

Za mrežo Plan B smo v letu 2018 pripravili pripombe na osnutek Programa porabe sredstev iz Sklada za podnebne spremembe za leto 2018 in pripombe na osnutek programa za leto 2019. Slednje smo predstavili tudi na srečanju z MOP. Pripravili smo pripombe na osnutek Uredbe o CO₂, in v sodelovanju s PIC predlog nacionalnih ukrepov za izvajanje Pariškega sporazuma, ki je bil poslan na vlado. Za članice mreže smo pripravili gradivo za sodelovanje v posvetovanju Evropske komisije o dolgoročni podnebni strategiji EU in gradiva ob objavi IPCC poročila. Pred zasedanjem Sveta EU za okolje smo pripravili pismo ministru (pričakovanja do COP24). Članice mreže smo redno obveščali o aktualnih dogodkih in dogajanju na področju podnebne politike (doma in na ravni EU). Organizirali smo tri sestanke delovne skupine, sodelovali na srečanjih programskega sveta mreže ter na letnem srečanju mreže.

Doseženi rezultati: 6 stališč o aktualnih procesih in ukrepih, objave informacij o delu na spletni strani mreže Plan B, redno informiranje članic mreže o dogajanju na področju podnebnih sprememb, udeležba na 3 srečanjih z odločevalci.

Ključni partnerji: članice mreže Plan B.

PROJEKTI

Dovolj za vse – skupnostno upravljanje z življenjskimi viri

V letu 2018 smo nadaljevali z izvajanjem projekta Dovolj za vse – skupnostno upravljanje z življenjskimi viri. Učinkovit prehod v nizkoogljično družbo zahteva poleg vladnih ukrepov tudi visoko stopnjo sodelovanja posameznikov in skupnosti. Aktivnosti na ravni (lokalnih) skupnosti so pri tem prepoznane kot posebej pomembne, saj poleg zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov prinašajo številne sinergijske učinke. S projektom smo preko ozaveščevalne kampanje na nacionalni ravni in pilotnim projektom na lokalni ravni prispevali k opolnomočenju lokalnih skupnosti za prispevanje k prehodu na nizkoogljično družbo s trajnostnim upravljanjem življenjskih virov v lastnih okoljih.

V okviru projekta smo v letu 2018 izvedli:

- kampanjo za promocijo koncepta skupnostnega upravljanja z življenjskimi viri in opolnomočenje lokalnih skupnosti (nacionalna konferenca in delavnica za koordinatorje skupnostnih projektov, promocija dobrih praks – 15 novih praks na zemljevidu Dovolj za vse, vzdrževanje spletne strani dovoljazvse.si, trije terenski ogledi dobrih praks (sončna elektrarna Križevci, Mlekarna Planika in Loška zadruga, Zavod Sopotniki) s posveti, izdali štiri tematske novičnike Dovolj za vse, pripravili 3 kratke videe o dobrih praksah, tri priporočila za odločevalce in priročnik o vzpostavitvi stanovanjske zadruge),
- pilotni projekt skupnostnega upravljanja v občini Žalec (izvedene so bile tri delavnice z deležniki na področju razvoja turizma, priporočila za občino, sporočilo za javnost);
- spremljanje in vrednotenje projektnih aktivnosti (redna srečanja projektnih partnerjev, študijski obisk v Švici, evalvacija projektnih aktivnosti in projekta),
- komuniciranje in širjenje rezultatov projekta (skrbeli smo za obveščanje o aktivnosti projekta na spletni strani Focusa in upravljali s FB stranjo Dovolj za vse, objavili smo 4 sporočila za javnost). Več: www.dovoljazvse.si

Ključni partnerji: Umanotera, občina Žalec

ENERGIJA

SOOBLIKOVANJE ENERGETSKE POLITIKE

Namen programa je zagotoviti okoljsko učinkovite in ambiciozne energetske politike, ki primerno odgovarjajo na podnebne, okoljske in razvojne izzive ter še posebej prispevajo k zmanjšanju rabe energije, učinkoviti rabi energije in rabi obnovljivih virov energije.

Na področju evropske energetske politike smo bili usmerjeni na zimski energetski paket, ki je bil v letu 2018 tudi v večini potrjen. Vključuje revizije vseh pomembnejših energetskih direktiv in drugih pomembnih regulativnih dokumentov. Slovenskim poslancem v Evropskem parlamentu smo poslali pisma glede podpore ambicioznim usmeritvam teh dokumentov.

Na področju slovenske energetske politike smo se ukvarjali s predlaganim novim Energetskim konceptom Slovenije. Poleg sestankov in udeležbe na raznih posvetih, smo skupaj z Greenpeacom in mrežo Plan B v prvi tretjini leta podali komentarje na predlagan dokument ter predstavili lastno vizijo trajnostne energetske prihodnosti.

Predlagali smo tudi spremembe Energetskega zakona (EZ-1). V letu 2018 smo dvakrat podali komentarje na dva različna predloga sprememb EZ-1, vsebinsko so bili vezani na vključitev členov o (skupnostni) samooskrbi z električno energijo iz OVE ter umik členov o plačevanju primarne regulacije, ki predstavlja skrito obliko finančne podpore TEŠ 6. Predloga nista bil potrjena oz. nista prišla do konca procesa, torej se bo delo na tem področju nadaljevalo v 2019. Sodelovali smo na sejah državnega zbora in državnega sveta ter imeli številne sestanke na MzI, na temo EKS, EZ-1 in samooskrbe z električno energijo iz OVE.

Na področju energetske revščine smo aktivno spodbujali MzI, da pripravi program porabe sredstev iz kohezijskega sklada, ki so jih namenili za zmanjševanje energetske revščine. Poleg sestankov z relevantnimi deležniki in dela z mediji smo sodelovali na konferenci Dobra energija na Visu, kjer smo predstavili tematiko energetske revščine v Sloveniji. Konferenco je organizirala Zelena energetska zadruga. Sodelovali smo tudi na IJS delavnici na temo energetske revščine, kjer smo predstavljali trenutno stanje na tem področju ter uspešne primere ukrepov.

V letu 2018 smo koordinirali delovno skupino Trajnostna energetika pri mreži Plan B. Del aktivnosti na področju energetskih politik se je tako navezoval na delo znotraj te delovne skupine. V sklopu Plana B smo v sodelovanju z DOPPS izvedli delavnico za NVO na temo usklajevanja stališč članic mreže o OVE in trajnostnem energetskem prehodu. Rezultat teh aktivnosti je sprejeto Stališče mreže Plan B za Slovenijo o energetskem prehodu v luči podnebnih sprememb.

V sodelovanju s Slovenskim E-forumom in FDV smo organizirali konferenco na temo energetskih politik v evropskih državah – v kontekstu energetskega prehoda in obnovljivih virov energije, kjer so svoj pogled na tematiko predstavljali relevantni profesorji iz tujine.

Na spletni strani smo redno objavljali novice, povezane z energetske politiko in dogajanjem v energetske sektorju. Sestankovali in komunicirali smo z različnimi deležniki, podali več izjav za medije ter redno spremljali dogajanje na tem področju.

Kampanja Jedrska energija – ne hvala!

Namen kampanje je opozarjati na tveganje in nevarnosti, ki jih prinaša izkoriščanje jedrske energije. Z aktivnostmi odpiramo vprašanja in podajamo argumente proti nadaljnji rabi jedrske energije, ki so namenjeni odločevalcem in javnosti, obenem pa promovirajo bolj trajnostne oblike pridobivanja energije. Poleg objavljanja novic na temo jedrske energije smo sodelovali pri prevajanju in promociji letošnje edine številke mednarodnega novičnika NukeNews. Več: http://www.nuclear-heritage.net/index.php/NukeNews#_blank

PROJEKTI

ENERGISE

Evropski projekt ENERGISE združuje 10 organizacij (univerz, raziskovalnih inštitutov in nevladnih organizacij) iz Bolgarije, Danske, Finske, Nemčije, Madžarske, irske, Slovenije, Švice, Združenega kraljestva in Nizozemske. Financiran je v okviru programa OBZORJE 2020. Gre za inovativno vse-Evropsko raziskovalno iniciativo, ki poskuša doseči večje znanstveno razumevanje družbenih in kulturnih vplivov na rabo energije. V sklopu projekta se bodo razvijale, testirale in ocenjevale različne možnosti za spremembe rabe energije v gospodinjstvih in skupnostih v Evropi. Cilji projekta vključujejo razvoj inovativnega teoretičnega okvira, ki združuje družbene prakse in pristop energetske kulture, oceno in primerjavo vpliva različnih iniciativ za zmanjšanje rabe energije v Evropi, razvoj pristopa »Energy Living Labs« za raziskovanje in spreminjanje energetske kulture ter dosego novih raziskovalnih spoznanj o vlogi rutin in problemov pri spremembah k bolj trajnostni rabi energije.

V letu 2018 smo pripravili poročila o 30 državah, ki so se nanašala na njihovo energetske politiko in usmeritev ter predstavitev in analizo energetske iniciativ iz teh držav. Pripravljena je bila tudi analiza raziskovalne politike v EU in državah, vključenih v projekt, za področje družboslovnih in humanističnih znanosti, v povezavi z energetiko.

Junija je bil izveden projektni sestanek v Kopenhagenu, pripravljena pa sta bila 2 projektna novičnika.

Več: <http://energise-project.eu/>

IDEA – Inovativna smer v energetske svetovanju

Namen projekta IDEA (Innovative Direction in Energy Advising) je razvoj inovativnih pristopov na področju izobraževanja o energetske revščini. Glavni cilj je izboljšanje obstoječih in razvoj novih inovativnih izobraževalnih metod in gradiva za usposabljanje odraslih o tematici energetske revščine ter v proces priprave teh orodij vključiti številne relevantne deležnike. Projekt izvajamo skupaj z Univerzo v Cipru, DOOR-om in Energetske agencijo Plovdiv. Financiran je iz programa Erasmus+.

V letu 2018 je bila izvedena analiza deležnikov, ki se ukvarjajo z energetske revščino in izobraževanjem odraslih. Ti so bili vključeni v raziskavo o tem kakšna znanja, podpora in orodja bi potrebovali ali bi jim koristila pri nadaljnjem delu na področju energetske revščine. Na podlagi rezultatov so bila pripravljena 4 nacionalna poročila ter skupno poročilo, ki je vključevalo nabor pomembnih deležnikov, analizo raziskave deležnikov ter predstavitev primerne nabora IT orodij in vsebin, vezanih na energetske revščino in izobraževanja o energetske revščini. Kot prvi del priprav IT orodij na temo energetske revščine, je bil pripravljen izobraževalni modul na temo energetske revščine. Vseh 15 orodij in dokumentov na temo energetske revščine (aplikacija za izračun energetske prihrankov, izobraževalne igre in kviz, filmčki, idr.) bodo pripravljene v prvi polovici 2019. Aprila je bila izvedena enotedenska izobraževalna delavnica v Nikoziji, oktobra pa projektni sestanek v Zagrebu.

Več: <http://focus.si/projekti/idea/>

InventAir: Inventarji energetske revščine za podporo politikam čistega zraka v vzhodnoevropskih državah

Cilj projekta InventAir je raziskati številne okoljske in podnebne vplive energetske revščine s poudarkom na razvoju in izvajanju energetske revščine in politik onesnaženosti zraka v vzhodnoevropskih državah. Čeprav se tema energetske revščine hitro širi po vsej EU, ima posebna posebnost v vzhodni Evropi: gospodinjstva z nizkimi dohodki si ne morejo privoščiti, da bi spremenili staro neučinkovito ogrevalno opremo ali nadomestili slabo kakovost ogrevanja, zaradi česar so glavni sezonski vir onesnaževanja zraka. Zaradi pomanjkanja natančnih podatkov o obsegu in bistvenih značilnosti energetske revščine je težko oceniti vpliv na okolje, podnebje in zdravje. Projekt InventAir se bo lotil tega problema z razvojem metodološkega okvira za popis energetske revščine s sodelovanjem med strokovnjaki iz Nemčije in vzhodnoevropskih držav ter bo spodbujal dolgoročno energetske načrtovanje preko razvoja Kažipota za zmanjšanje energetske revščine in onesnaženja zraka v EU.

Pri projektu sodelujemo z Energetske agencijo Plovdiv in Deutsche Umwelthilfe, financiran pa je s strani programa EUKI Nemškega ministrstva za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost. Izveden je bil uvodni projektni sestanek v Plovdivu, skupaj s partnerji smo pripravili Metodološki okvir za mapiranje energetske revščine in ocenjevanje njenih podnebnih vplivov, Poročilo o stanju energetske revščine in kvaliteti zraka v vzhodnoevropskih državah ter Priročnika za pripravo kažipota za zmanjšanje energetske revščine in onesnaženja zraka.

V proces so bili vključeni tudi strokovnjaki iz različnih držav, ki so komentirali dokumente ter sodelovali na projektni delavnici v Berlinu in na webinarju. V Sloveniji sodelujemo z občino Zagorje ob Savi, za katero pripravljamo Kažipot za zmanjšanje energetske revščine in onesnaženja zraka. Dokument bo pripravljen v začetku 2019, so pa v 2018 že bili izvedeni številni sestanki na to temo (Občina Zagorje ob Savi, CSD Zagorje, Eko sklad, IRI UL, drugi strokovnjaki). Več: <https://www.inventair-project.eu/>

Engager (COST Action) - European Energy Poverty: Agenda Co-Creation and Knowledge Innovation - Energetska revščina v Evropi: soustvarjanje agende in inovacija znanja

Focus je v letu 2018 sodeloval v akciji Engager, katere glavni cilj je radikalno preoblikovati obseg in globino znanstvenih spoznanj o energetske revščini v Evropi. Aktivnosti naslavljajo vprašanja o tem, kako se energetska revščina dojema v teoriji, kako se jo prepoznava v praksi ter kako se jo naslavlja. To člani mreže Engager dosegajo z vzpostavitvijo multidisciplinarnega sodelovanja med strokovnjaki in raziskovalci iz različnih področij: človeška geografija, energetske študije, ekonomija, sociologija in politične vede. V letu 2018 smo sodelovali na regionalnem seminarju marca v Atenah, septembra v Sarajevu in na delovnem srečanju delovne skupine 4 oktobra v Parizu. Focus je pomagal pripraviti politično ozadje za delo delovne skupine 4 na temo inovativnih rešitev za energetska revščino.

MOBILNOST

SOOBLIKOVANJE PROMETNIH POLITIK

S sooblikovanjem politike prispevamo k okoljsko učinkoviti in ambiciozni prometni politiki, ki primerno odgovarjajo na podnebne izzive. 2018 je bilo, kar se tiče evropskih prometnih politik v znamenju CO2 standardov za avtomobile in kombije ter CO2 standardov za težka vozila. Medtem ko zakonodajni dosje CO2 standardov za težka tovorna vozila še ni zaključen, smo tik pred koncem leta 2018 dobili nove CO2 standarde za avtomobile in kombije. Po novem bodo morali proizvajalci avtomobilov zmanjšati emisije novih prodanih vozil za 15 % do leta 2025 in za 37,5 % do leta 2030. To sicer ni dovolj za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma, pa vendar pa smo nevladne organizacije in Evropski parlament pomagali izboljšati predlog Evropske Komisije, ki je v začetni fazi predvideval zgolj 30 % zmanjšanje emisij do leta 2030. Redno obveščanje javnosti na področju evropskih politik je tekom leta potekalo preko sporočil za javnost, objavljanja novic in stališč na spletni strani in na socialnih omrežjih.

Onesnaženost zraka

V letu 2018 smo pričeli z delom na področju prometa v povezavi z onesnaženostjo zraka. Pri Pravno-informacijskem centru nevladnih organizacij smo naročili Analizo vzpostavitve brezdimenzionalne cone v Sloveniji. Namen analize je bil pokazati, da je vzpostavitev tovrstne cone v Sloveniji legalna in predstaviti pod katerimi pogoji se lahko tovrstne cone vzpostavi. Analiza je bil predstavljena Mestni občini Ljubljana ter poslana ostalim občinam v Sloveniji. Udeležili smo se 3 dogodkov na temu onesnaženja zraka v Sloveni, 7. 11. 2018 tudi dogodka Diesel summit v Bruslju, kjer smo organizacije civilne družbe s področja okolja, zdravja in varstva potrošnikov izpostavile škodljivo dediščino Diesलगata in v konstruktivnem pogovoru s predstavniki Evropske komisije in industrije skušale oblikovati rešitve za izhod iz trenutnega stanja, ko imamo v Evropi na cestah 43 milijonov umazanih dizelskih avtomobilov in kombijev, ki prekomerno onesnažujejo zrak.

Delovanje v Koaliciji za trajnostno prometno politiko

Focus je partner v Koaliciji za trajnostno prometno politiko. Namen koalicije je ustvariti močno skupino organizacij, ki usmerjajo prometno politiko k novi prometni paradigmi (trajnostni mobilnosti) in ki se odziva na pereče 'prometne' probleme v Sloveniji. Med pomembnejšimi odzivi KTTP leta 2018 sodijo Stališče koalicije do načrtov za širitev ljubljanske obveznice in širitve mestnih vpadnic ter Odprto pismo proti širitvi Dunajske ceste.

Mreža za prostor

Na idejnem zajtrku Mreže za prostor smo decembra 2017 predstavili idejo dela na področju vračila potnih stroškov v Sloveniji. Med devetimi predstavljenimi idejami je bila naša izbrana za financiranje v letu 2018. Promet v Sloveniji je z vidika okolja in prostora problem in način vračila potnih stroškov ta problem še pogloblja, saj spodbuja razpršeno poselitev in uporabo osebnega avtomobila kot glavnega načina prevoza. Namen dela na področju vračila potnih stroškov je preučitev možnih scenarijev sprememb sistema in oblikovanje priporočil za odločevalce. Delo je zajemalo pregled trenutnega stanja prek raziskave in poglobljenih intervjujev in pripravo analize možnih scenarijev sistema vračila potnih stroškov, ter organizacijo posveta z vsemi ključnimi akterji, kot so Ministrstvo za okolje, Ministrstvo za infrastrukturo in predstavniki nevladnih organizacij.

PROJEKTI

Aktivno v šolo

V letu 2018 smo nadaljevali s sodelovanjem v programu Aktivno v šolo. Osnovni namen programa je podpora šolam in občinam pri spodbujanju aktivne poti v šolo. Aktivna pot v šolo je pomembna za zdravje, samostojnost in socialni razvoj otrok, saj zagotavlja minimalno priporočeno količino fizične aktivnosti in spodbuja vzgojo o prometni varnosti ter trajnostnem razvoju. Otroci, ki hodijo v šolo peš ali s kolesom, so boljše telesno pripravljene kot tisti, ki se vozijo; dokazano je, da se taki otroci tudi sicer več gibljejo in med drugim lažje sledijo pouku. Spodbujanje aktivne poti v šolo je ukrep, s katerim se s povezovanjem občin, osnovnih šol, staršev in otrok izvaja vzgoja za zdrav življenjski slog brez razlik. Program sofinancira Ministrstvo za zdravje RS in je del prizadevanj Dober tek Slovenija za več gibanja in bolj zdravo prehrano. Nadaljevali smo z aktivnostmi podpore pri izvedbi spremljane poti v šolo (Pešbus in Bicivlak) in podporo samostojni poti v šolo. Skupaj s partnerji smo v letu 2018 izvedli 4 izobraževanja, primarno namenjenega predstavnikom šol in občin, ki si želijo izvajati spremljano pot v šolo. Izvedena je bila kampanja za promocijo samostojne poti v šolo. Z aktivnostmi nadaljujemo tudi v letu 2019.

Kolesarski zajtrki v okviru Partnerstva za okolje in zdravje

V letu 2018 smo v okviru partnerstva nadaljevali z izvajanjem aktivnosti projekta Okolje, zdravje, mladi. Izvedli smo serijo kolesarskih zajtrkov po vsej Sloveniji. Kot uspeh si štejemo, da smo jih letos izvedli kar 5 in sicer v Mariboru, Kranju, Kopru in Ljubljani v spomladanskem terminu ter v Novi Gorici v jesenskem terminu v času Evropskega tedna mobilnosti. Namen kolesarskih zajtrkov je uvajanje razumevanje kolesa kot vsakdanjega prevoznega sredstva, ki ne spremlja motoriziran promet, ampak ga povsem nadomešča. Organizacija zajtrkov je potekala v tesnem sodelovanju z lokalnimi kolesarskimi skupinami, udeležencem pa smo nudili kavo, proizvedeno po načelih pravične trgovine in lokalno pecivo ter možnost popravila kolesa pri serviserju koles. Vsi kolesarski zajtrki so imeli dober odziv tako v lokalnih kot tudi v nacionalnih medijih.

GLOBALNA ODGOVORNOST IN POTROŠNJA

PROJEKTI

Supply Cha!nge – za pravične trgovske verige

Kljub temu, da se je projekt SupplyCha!nge zaključil decembra 2017, smo v letu 2018 nadaljevali z nekaterimi aktivnostmi. Predvsem v prvi polovici leta smo izvajali promocijske aktivnosti za 5. številko glasila Etični potrošnik – Manj = več in družabno igro Tradejack, ki smo jo predstavili tudi na mednarodnem dnevu družabnih iger. Tradejack je igra, ki preko mehanizma družabne igre pripoveduje o problematiki dobavnih verig s palmovim oljem in vlogo potrošnika in supermarketov pri tem. Največ časa pa nam je vzelo končno poročanje in usklajevanje poročila z veliko mrežo partnerskih organizacij. Poročilo smo uspešno oddali in prejeli tudi zadnja sredstva.

Moja revolucija: 1917/18 – Refleksije za današnjo mladino

V letu 2018 smo intenzivno izvajali aktivnosti v okviru projekta Moja revolucija. Izvedli smo šest delavnic v mladinskih centrih v Ljubljani, kjer smo z udeleženci pripravljali osnutek mladinskega manifesta in preko različnih vključujočih metod ugotavljali, kaj si mladi želijo in pričakujejo od Evropske unije. Preko razprav, ogleda filma, delavnic in s pomočjo gostov, kot je Miha Blažič – N'Toko, smo pripravili osnutek pričakovanj slovenske mladine.

S sedemnajstimi mladimi smo se junija odpravili na revolucionarni vikend v Bologni, kjer smo preko kreativnih metod, kot so film, gledališče, strip in glasba ter raznolikih delavnic izpilili ideje in pričakovanja ter oblikovali osnutek manifesta. Gostitelji so nas popeljali po revolucionarnem ogledu Bolonje, kjer smo spoznavali pomembne točke upora v zadnjem stoletju. Nastala sta dva kratka filma: Dobre novice iz sveta ter Moja revolucija, istoimenska gledališka igra, serija stripov: Spola nista samo dva, strip o okoljski problematiki, ter Dva svetova? in večjezična hip hop pesem. Oktobra smo se udeležili dogodka Streetstival, kjer smo se z mladinskimi delavci pogovarjali o potrebnih spremembah na področju mladinskega dela, s poudarkom na uličnem delu. Oktobra smo organizirali razpravo s predstavniki mladinskih centrov iz Ljubljane. Kmalu za tem pa smo se odpravili na drugi revolucionaren vikend na Dunaj, kjer smo mlade urili v zagovorništvo. Vseeno pa smo imeli čas za ogled revolucionarnih točk na Dunaju. Novembra se je osem mladih iz vsake od štirih držav odpravilo v Bruselj, kjer so poglobili svoje znanje o evropskih institucijah, načinih vplivanja na politike in zagovorništvo. Izvedli smo okroglo mizo v parlamentu EU, kjer so mladi prisotnim parlamentarcem predali svoj manifest.

S tem se je projekt zaključil. V letu 2019 nadaljujemo z drugim delom, saj smo v letu 2018 obenem tudi prijavljali nadaljevanje. Takrat se bomo naslonili na revolucionarne dogodke po svetu leta 1968. Več: <http://focus.si/projekti/>

Partnerji projekta: Südwind (Avstrija), GVC (Italija), BRF (Poljska) in Focus iz Slovenije, ter občina Bologna in Inštitut za izobraževanje odraslih iz Dunaja (VHS Wien). Projekt je podprt s strani programa Evropa za državljane – Evropski spomini.

Slovenski glas za podnebno pravičnost

Maja 2018 smo začeli z izvajanjem projekta Slovenski glas za podnebno pravičnost, ki je evropski projekt, financiran iz programa DEAR.

Trenutno svetovni finančni sistem povečuje neenakosti, pogosto ne ustvarja dostojnih delovnih mest, ogroža človekove pravice, uničuje okolje in ustvarja dolžniške krize. Eden od virov vseh teh težav je, da finančne institucije ne poslušajo v interesu večine ljudi po vsem svetu. Zato potrebujemo finančni sistem, ki deluje za vse in je demokratično nadzorovan. Edini način za preusmeritev te situacije je dati ljudem večjo moč. Z obveščanjem, povezovanjem in krepitevijo aktivnega gibanja ljudi skozi projekt pomagamo uravnovežiti moč.

Cilj projekta je prispevati k uresničevanju Ciljev trajnostnega razvoja (SDG) z ozaveščanjem, gradnjo zmogljivosti slovenske civilne družbe in mobilizacijo slovenskih državljanov za pravično financiranje trajnostnega razvoja. V ta namen a) spremljamo razvojno financiranje EU, pri čemer še posebej izpostavljamo proračun EU in davčno pravičnost, ter b) spremljamo naložbe in financiranje infrastrukture, pri čemer izpostavljamo trajnost in pravičnost na področju energetike (plina) in prometa (ceste, železnice), omejevanje delovanja civilne družbe in megakoridorje infrastrukturnih projektov (ter s tem povezani neokolonializem).

V letu 2018 smo: organizirali konferenco za nevladne organizacije z mednarodno udeležbo na temo krčenja prostora civilne družbe, analizirali politike (EU proračun, davčna pravičnost), izvajali zagovorniške aktivnosti, sodelovali na projektne srečanju v Rimu in spremljali delovanje Evropske investicijske banke (pritožbeni mehanizem, energetska politika).

Ključni partnerji: Christian Aid, Counter Balance, Debt and Development Coalition Ireland, erlassjahr.de, Eurodad in Observatori del Deute en la Globalització.

ODRAST

V okviru programa Odrast je bilo v letu 2018 izvedenih le nekaj manjših dejavnosti. V juliju smo organizirali razpravo na temo odrasti v pomočjo prostovoljke iz Francije, v novembru pa smo sodelovali pri razpravi o odrasti in stanovanjski problematiki. Delali smo na prihajajočem prevodu knjige Degrowth: A Vocabulary for a New Era, izid je načrtovan v prvem delu 2019. Focus je sodeloval na konferenci o odrasti v Malmu in sicer z dvema predstavitevama ter moderiranjem petih modulov na konferenci. Pripravnica Renda je sodelovala tudi na okrogli mizi o »postgrowth« (ki je bolj politično sprejemljiv izraz za degrowth) v evropskem parlamentu. Focus je bil do konca 2018 član podporne skupine za pripravo konferenc o odrasti.

PRESEČNE AKTIVNOSTI

PRESEČNI PROJEKTI

Mednarodna poletna šola politične ekologije

Mednarodna poletna šola politične ekologije je odgovor na ugotovljeno nepovezanost in pomanjkanje poglobljenega znanja o okolju v slovenskem intelektualnem prostoru. To še posebej velja za družboslovno in humanistično področje, ki ne premoreta kaj več kot le nekaj izbirnih predmetov na dodiplomskem in podiplomskem študiju. Razkorak med okoljskimi in ekološkimi vprašanji, ki si jih postavljamo, in potrebo po premislekih in iskanju odgovorov zanje, je enormen. Rešitve, ki se ponujajo, pa so potrebne temeljite refleksije.

Projekt je bil izvajan v sodelovanju s partnerji: FDV, Inštitut za ekologijo ter Študentsko društvo Iskra. Financiran je s strani Eko sklada in Ministrstva za okolje in prostor. Pet-dnevna poletna šola je potekala prvi teden septembra na FDV. Prisotnih je bilo 154 udeležencev iz celega sveta, namenjena je bila širokemu krogu deležnikov: študentov, nevladnikov, uradnikov, akademikov, praktikov idr. Ugledni govorniki in gostje so privabili veliko število udeležencev ter tudi veliko pozornosti medijev. Vsak dan so se izvajala predavanja, delavnice, pogovori, okrogle mize ter večerne aktivnosti, vse skupaj, z odlično organizacijo, pa je botrovalo v velikem zadovoljstvu, tako udeležencev kot govorcev in organizatorjev samih.

Poleg osrednjega dogodka – poletne šole, je bilo novembra in decembra organiziranih 5 dogodkov o politični ekologiji in z njo povezano tematiko na ljubljanskih fakultetah, ki so bili namenjeni pretežno študentski populaciji.

Mladi za boljše okolje 2: Sinergija med inovativnim zelenim gospodarstvom, akademsko skupnostjo in civilno družbo

Projekt izhaja iz spoznanja, da tako gospodarski kot tudi okoljski akterji v javni in državni upravi, javnem sektorju ter civilni družbi težko dostopajo do akademskih vedenj, ki bi jim omogočala razumevanje okoljske dimenzije. Prav tako na Univerzi in v širšem slovenskem intelektualnem prostoru manjka poglobljenega znanja o okolju. Na Univerzi v Ljubljani smo tako omejeni na le nekaj okoljskih predmetov na prvi in drugi stopnji ter na interdisciplinarni okoljski študij – Varstvo okolja, na tretji stopnji. S podobnim problemom se soočamo tudi na področju študentske okoljske produkcije, saj je ta prepuščena le individualnim vzgibom študentov in mentorjev. Stihijsko pa se ne da reševati splošnih in specifičnih okoljskih vprašanj podjetij in družbe. Pri projektu smo sodelovali s FDV, podjetjem Elaphe in interdisciplinarno skupino študentov, financiran pa je bil iz programa »Projektno delo z gospodarstvom in negospodarstvom v lokalnem in regionalnem okolju – Po kreativni poti do znanja 2017-2020 (PKP)« Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada RS.

Poleg smernic za razvoj okoljskih interdisciplinarnih oblik študija na UL smo v okviru projekta pripravili tudi (1.) vsebinska priporočila za Elaphe in Focus, kjer smo analizirali njihovo delovanje, potrebe in lokalne izkušnje; (2.) preko različnih medijev smo ozaveščali in izobraževali različne okoljske akterje o lokalnih izkušnjah partnerjev; (3.) dopolnili smo okoljsko bazo literature zaključnih študentskih del in druge okoljske produkcije, ki smo jo vzpostavili v sklopu projekta Mladi za boljše okolje 1; (4.) na podlagi baze pa smo septembra pripravili Študentski okoljski simpozij, na katerem so bila predstavljena okoljska zaključna dela študentov in študentk Univerze v Ljubljani.

NVO kot enakovreden partner pri nadzoru javnih financ

Organizacije civilne družbe prepoznavajo vse večjo potrebo po sistematičnem nadzoru javnih financ in javnih finančnih institucij. Od začetka leta 2016 zato skupina 11 organizacij iz 7 držav izvaja projekt 'NVO kot enakovreden partner pri nadzoru javnih financ'. Cilj projekta je izboljšati transparentnost in odgovornost odločanja na področju javnih financ skozi krepitev vloge in glasu NVO v nadzoru institucij, ki delujejo na področju javnih financ. Ključne dejavnosti projekta so prenos znanj in praks, mreženje, nadzor, zagovorništvo in komuniciranje na področju javnih financ, še posebej na 4 specifičnih temah: javni dolg, davčna pravičnost, javno-zasebna partnerstva in veliki infrastrukturni projekti.

**BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES**

Focus, društvo za sonaraven razvoj

V letu 2018 smo sodelovali v različnih usposabljanjih, podpirali pripravo skupnega modula v okviru konference Eurodad v Bruslju, so-organizirali delavnico o davkih in delu skupaj z Gibanjem za dostojno delo ter sodeloval na poletnem taboru Gibanja, so-organizirali delavnico o dejanskem lastništvu in letnih poročilih podjetij z Ekvilibom in Transparency International, organizirali nekaj srečanj stičišča za davčno pravičnost, podpirali razpravo in dejavnosti o solidarnosti v civilni družbi, sodelovali pri pripravi manifesta civilne družbe, pomagali urejati regionalno analizo in politično ozadje o davčni pravičnosti, izvedli nekaj zagovorniških srečanj, mobilizirali civilno in širšo družbo v postopku sprejemanja Zakona o investicijah, sodelovali v različnih postopkih odločanja ter skozi sodelovanje z več kot 20 mediji objavili več kot 30 prispevkov na temo javnih financ.

Pričeli smo s kampanjo proti širitvi Letališča Edvarda Rusjana MB. Potekali sta tudi dve projektni srečanja (Skopje in Podgorica), na katerih so partnerji naredili podrobnejše načrte in zastavili cilje na tematskih področjih za 2019.

KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

Delo z mediji

Nadaljevanje rednega dela z mediji, katerega namen je ozaveščanje širše javnosti o problematikah na področju varstva okolja, je potekalo tudi v letu 2018. Predstavnike in predstavnice medijev smo neposredno prek stikov ali posredno prek sporočil za javnost obveščali o svojih dejavnostih, promovirali naša stališča in jih spodbujali k odpiranju relevantnih tematik na področju programov, ki jih vodimo.

Ob rednem spremljanju dela medijev in tem na dnevnih agendah smo pripravili kliping medijskih objav, v katerem smo zabeležili 117 posrednih ali neposrednih pojavljanj v medijih različnega tipa in v zvrsteh različnih žanrov. Največ je bilo objav na spletu in v tisku, sicer pa smo gostovali v kar nekaj radijskih oddajah pa tudi v vidnejših televizijskih oddajah, kot so Odmevi, Studio City in Preverjeno. V letu 2018 smo novinarje in novinarke uspešno spodbudili tudi k intervjuvanju tujih gostov na naših dogodkih.

Redna komunikacija z različnimi deležniki in javnostmi

Redna komunikacija in izmenjava informacij z različnimi deležniki iz Slovenije in tujine je vitalnega pomena pri delu društva Focus. Do različnih javnosti dostopamo v okviru neposrednih srečanj in obiskov dogodkov, predvsem pa izkoriščamo naše spletne kanale. Redno vzdržujemo Focusovo spletno stran, na kateri objavljamo sporočila za javnost, vabila in pa občasno tudi blog zapise.

V letu 2018 smo nadaljevali z rednim posredovanjem Focusovih e-novičk, za kar uporabljamo platformo Mailchimp. V 12 mesecih smo e-novičke pripravili in poslali 11-krat, žal pa se je naša lista prejemnikov in prejemnic zaradi nove uredbe o varstvu osebnih podatkov maja zelo zmanjšala. Konec leta 2018 je bilo na seznamu prejemnikov e-novic društva Focus 149 oseb, ki so nam dale izrecno dovoljenje za pošiljanje e-novic prek obrazca ali so to označile na listah prisotnosti na naših dogodkih.

V letu 2018 smo znova nekoliko oživeli naš Twitter račun, ki je pomemben predvsem pri komunikacijski podpori našim tujim partnerjem in mrežam, katerih člani smo, ter pri komunikaciji z odločevalci. Leto smo zaključili z 447 sledilci. Na drugi strani se je v letu 2018 precej povečalo število oseb, ki so všečkale Focusov Facebook profil. Decembra 2018 smo presegli številko 2250. Glede na podatke Facebooka je bil doseg naših objav v povprečju približno 556 oseb oziroma v zadnjem obdobju leta 893 oseb. V okviru projektne aktivnosti vzdržujemo tudi spletne strani ter Facebook profile projektov REACH, Dovolj za vse, Aktivno v šolo, Danbreznakupov in OC.

Članstvo v organizacijah

Focus je član: Kluba Okoljski center, Koalicije za trajnostno prometno politiko, Climate Action Network Europe, European Federation for Transport and Environment, Tax Justice Europe, Friends of the Earth International, Sloge (predstavnica Focusa tudi v Svetu platforme), CNVOS, Mreže za prostor in mreže Plan B. Tudi društvo Focus je med podpisniki in podporniki Mednarodne listine o pravični trgovini, ki jo je družno podprlo že več kot 250 različnih organizacij po svetu.

Mednarodno sodelovanje

CAN Europe: Kot člani mreže Climate Action Network Europe smo spremljali evropske in mednarodne podnebne in energetske politike, ob tem pa je Focus v Sloveniji med odločevalci promoviral stališča CAN E do podnebno – energetskih zadev. Prisotni smo bili na dveh skupščinah mreže, redno smo sodelovali na konferenčnih klicih mreže, bili prisotni na delavnicah podnebnih tožb (Climate Litigation). V letu 2018 smo se tako intenzivno priključili kampanjam obveščanja javnosti o tožbi družin in mladih za podnebje t.i. People's Climate Case, o zaključkih posebnega poročila IPCC in stališčih do podnebnega ukrepanja ter kritično ocenili izkupiček Podnebne konference ZN COP24.

Transport&Environment: S T&E sledimo zakonodaji na področju CO2 standardov za tovornjake, avtomobile in lahka gospodarska vozila. V letu 2018 pričeli tudi z delom v povezavi z onesnaženostjo zraka. Focus je v Sloveniji med odločevalci in javnostjo promoviral T&E publikacije in stališča. Focus je sodeloval na strateškem srečanju T&E, rednih webinarjih ter na več vsebinskih delavnicah T&E.

Friends of the Earth: Focus je v letu 2018 postal polnopravni član mrež FoEE oziroma FoEI. Udeležili smo se bienalne generalne skupščine v Nigeriji, kar smo se še posebej potrudili izpostaviti na naših kanalih, treh usposabljanj mreže ter redno sodelovali v klicih mreže. Z mrežama smo redno sodelovali pri spremljanju in delu na evropskih podnebnih in energetskih politikah. Na spletni strani, Facebooku in Twitterju smo redno širili in promovirali kampanje mrež in pa delili tudi novice drugih organizacij članic, za katere smo ocenili, da bi utegnile zanimati naše sledilke in sledilce.

Sodelovanje v Sloveniji

V letu 2018 je Focus v sklopu svojih dejavnosti in projektov sodeloval tudi v projektih in dejavnostih drugih organizacij. Takšna sodelovanja so bila: Okoljski center, Plan B, Koalicija za trajnostno prometno politiko, Mreža za prostor, Stičišče za davčno pravičnost, skupina za pripravo Manifesta civilne družbe, Konzorcij vsebinskih mrež Slovenije, Delovna skupina za globalno učenje (Sloga).

Sodelavci in partnerji pri izvedbi programa dela za 2018

Focus je pri izpolnjevanju svojega programa dela za leto 2018 sodeloval z naslednjimi sodelavci in partnerji: Climate Action Network Europe, Transport&Environment, Friends of the Earth Europe/ International, Germanwatch, European Climate Foundation, Eurodad, članice mreže Plan B za Slovenijo in Mreže za prostor, Debt and Development coalition Ireland, Observatoire du Dente en la Globalizacion, Christian Initiative Romero, Environmental Center for Administration and Technology, Cyprus Neuroscience and Technology Institute, Finnwatch, Friends of the Earth Malta, Green Liberty, National Society of Conservationists, SWA Südwind, EAP, DOOR, Centar za ekologiju i energiju, SVRK, Counter Balance, GreenDependent Institute, National University of Ireland, Aalborg University, Applied Research and Communication Funds, Kingston University, Ludwig-Maximilians-University, Maastricht University, University of Helsinki, University of Lausanne, University of Cyprus, Foundation Wings of Hope, Za Zemiata, Association for Policy Research Analytica, The Network for Affirmation of NGO Sector – MANS, Center for Ecology and Sustainable Development – CEKOR, University of Manchester, The Cyprus Institute, SEVEN, University of Oldenburg, University of Applied Sciences Erfurt, SBI, RMIT Europe, TECNALIA, Tallinn University, Institute Superior de Gestion, University of Birmingham, National Technical University of Athens, MEHI, University of Padova, University of Haifa, DUH, University of Cyprus, Christian Aid Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvo za okolje in prostor, SVRK, Ekosklad, ZRC SAZU, Fakulteta za upravo, Fakulteta za družbene vede, SOS – Skupnost občin Slovenije, Občina Zagorje ob Savi, CSD Zagorje ob Savi, Občina Hrastnik, Mestna občina Nova Gorica, Greenpeace v Sloveniji, ZPS, Umanotera, Inštitut za politike prostora - IPoP, Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC, Študentsko društvo Iskra, No Excuse, Vitra Cerknica, DOPPS, Iz principa, Ena banda, Pravična trgovina Slovenija, Ekvilib Inštitut, Zavod 3 MUHE, Zadruga BUNA, Društvo Humanitas, Zavod za varen svet, PINA, Javni zavod Mladi zmaji, Mladinska postaja Moste, Mladinski center Legebitra, Zavod BOB, CIPRA, ČZK.

Delo s prostovoljci

V društvu je več kot 15 prostovoljcev opravilo več kot 1500 prostovoljskih ur organizacijskega in vsebinskega dela. Štiri mesece smo gostili prostovoljko Rendo iz Francije, ki se je posvečala predvsem raziskovanju gibanja Odrast v Sloveniji, ter pripomogla k izvedbi kolesarskih zajtrkov, letnega načrtovanja, Fair trade piknika in številnih drugih aktivnosti. Samostojno je organizirala izmenjevo oblačil v Okoljskem centru ter za nas pripravila tudi prispevek iz okrogle mize "Post growth" v Evropskem parlamentu.

RAZVOJ DRUŠTVA

Vodenje organizacije

Tudi v 2018 smo izvedli letno strateško načrtovanje, na osnovi katerega smo pripravili programske prioritete za naslednjih 3-5 let. Pripravili smo tudi okvirni program dela za 2019. Med drugim smo pridobili status raziskovalne organizacije, podpisali Listino o pravični trgovini, naša predstavnica Barbara Kvac je bila izvoljena v Svet ministra za okolje in prostor za sodelovanje z NVO. Pridobili smo status delovanja v javnem interesu na področju prometa in energije ter se prijaviли za status na področju raziskovanja. V 2018 smo zaposlili novo sodelavko. Za izboljšanje klime na delovnem mestu, smo upoštevali priporočila za izboljševanje odnosov in boljše zdravje zaposlenih.

Transparentnost delovanja

Ker se zavzemamo za transparentno delovanje vlade in vseh ostalih institucij, želimo, da je tudi naše delovanje transparentno. To smo zagotavljali z rednim vzdrževanjem spletnih strani, posredovanjem informacij o društvu na željo in s sporočili za javnost. Tudi priprava letnega poročila je namenjena izboljšanju transparentnosti delovanja društva. V skladu z zakonodajo smo vpisali v register podatke o dejanskih lastnikih.

Financiranje delovanja

Delovanje v letu 2018 je bilo financirano s pomočjo naslednjih institucij:

Evropska komisija iz programov DEAR, IPA; Erasmus+, EACEA, Obzorje2020, COST, Evropski socialni sklad
European Climate Foundation
Ministrstvo za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost, Nemčija, program EUKI
Ministrstvo za javno upravo
Ministrstvo za zunanje zadeve
Ministrstvo za okolje in prostor
Ministrstvo za zdravje
Zavod za zaposlovanje
Eko sklad, j.s.

Več podrobnosti o delovanju društva je na voljo na www.focus.si.

Focus, društvo za sonaraven razvoj, Maurerjeva 7, Ljubljana (pisarna Trubarjeva 50, Ljubljana);
E: info@focus.si, www.focus.si; T: 01 515 40 80